

Το άρθρο με τον τίτλο «She Grew Up on a Remote Italian Island. Then Came the Holocaust» (Μεγάλωσε σε ένα απομακρυσμένο ιταλικό νησί -σ.σ. υπό ιταλική κατοχή-. Μετά έγινε το Ολοκαύτωμα) είναι ένα εκτενές αφιέρωμα στη ζωή της Εβραίας Στέλλας Λεβί, που γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Ρόδο. Το άρθρο γράφτηκε από τον Michael Frank και παρουσιάστηκε στην εφημερίδα «New York Times» κατόπιν συνάντησης με την ίδια στο σπίτι της στη Νέα Υόρκη και πλαισιώνεται από παλιές φωτογραφίες που δείχνουν την ίδια μικρή στη Ρόδο, καθώς και μέλη της οικογένειάς της.

Όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα, η Στέλλα Λεβί 96 ετών σήμερα είναι ίσως η μοναδική επιζήσασα της εβραϊκής κοινότητας Ρόδου που ζει στη Νέα Υόρκη. Κοντά το σπίτι της μάλιστα έχει δημιουργηθεί μία έκθεση που στεγάζεται σε ένα σπίτι του 18ου αιώνα με διάφορα αντικείμενα που περιλαμβάνει επίσης μουσική, τέχνη, προβολές ταινιών κ.λπ.

Τίτλος της έκθεσης «Los Corassones Avlan» που σημαίνει «Ο λόγος της καρδιάς» και είναι εμπνευσμένος από την ισπανοεβραϊκή γλώσσα που χρησιμοποιούσε η ίδια κατά τη διάρκεια της παιδικής της ηλικίας, όταν έμενε στην εβραϊκή συνοικία της Ρόδου.

Στην ερώτηση γιατί ενώ έζησε σε ένα νησί που πέρασε κατά καιρούς από Έλληνες, Ιππότες, Τούρκους και Ιταλούς εκείνη χρησιμοποιεί τη συγκεκριμένη γλώσσα, απαντά ότι πρόκειται για ισπανικά στα οποία έχουν προστεθεί και εβραϊκές λέξεις δεδομένου ότι υπήρχαν εβραϊκές ρίζες στην Ισπανία από το 1492.

Μιλώντας για την οικογένειά της η Στέλλα Λεβί, αναφέρει ότι ο πατέρας της είχε Τούρκο συνέταιρο στη δουλειά του, η μητέρα της είχε Ελληνίδες φίλες και η αδερφή της σπούδασε γαλλικά στο σχολείο, ενώ η ίδια μεγάλωσε σε έναν... πολυπολιτισμικό τόπο. Ήταν το μικρότερο παιδί της οικογένειας, που όμως με τα χρόνια, όπως λέει, είχε ένα όνειρο: να μάθει γράμματα και να αποκτήσει γερές βάσεις ώστε στη συνέχεια να σπουδάσει σε πανεπιστήμιο της Ιταλίας.

Μόνο που η μοίρα όρισε άλλα πράγματα. Το 1938 οι διαταγές του Μουσολίνι έφτασαν και στη Ρόδο. «Με έδιωξαν από το σχολείο. Μέσα σε μία νύχτα ένιωσα ένα τίποτα. Δεν συνέρχεσαι εύκολα από κάτι τέτοιο, αν συνέλθεις ποτέ» δηλώνει η ίδια. Όμως δεν το έβαλε κάτω. Όπως διηγείται, μαζί με πέντε αγόρια δέχτηκαν την πρόταση του καθηγητή Νοφερίνι που δίδασκε στο σχολείο και ξεκίνησαν να παρακολουθούν νυχτερινά μαθήματα στα κρυφά. «Ήμουν αποφασισμένη να μη χάσω το δρόμο μου» είπε.

Όπως αναφέρει η Στέλλα Λεβί, στις 24 Ιουλίου 1944 ήρθε η εντολή και εκτοπίστηκε όλη η εβραϊκή κοινότητα της Ρόδου, συνολικά 1.700 άτομα. «Εγώ ήμουν 21 ετών

Phoca PDF

και η αδερφή μου Ρενέ 23. Φορούσαμε τα καλοκαιρινά μας φορέματα και πέδιλα και δεν είχαμε ιδέα τι επρόκειτο να συμβεί.

Είχαμε ακούσει γύρω από το τι γινόταν στους Εβραίους της Ευρώπης αλλά νομίζαμε ότι εκεί ήταν άλλος κόσμος, πολύ μακριά από εμάς. Πολωνία, Γερμανία, τι σχέση είχαν με εμάς αυτοί οι τόποι; Για σχεδόν πεντακόσια χρόνια ζούσαμε στη Μεσόγειο σε ένα μικρό κομμάτι γης. Αυτό νομίζαμε εμείς για τη Ρόδο, ότι μας ανήκε...» δηλώνει χαρακτηριστικά.

Το ταξίδι της απέλασης από τη Ρόδο στο Άουσβιτς διήρκεσε 14 μέρες με καράβι και τρένο στη συνέχεια. «Ο πατέρας μου ήταν άρρωστος σε όλη τη διαδρομή. Όταν φτάσαμε στο Άουσβιτς δεν τον ξαναείδα, ούτε τη μητέρα μου ούτε την ξαδέρφη μου ούτε το μωρό της. Ούτε και πολλούς άλλους που γνώριζα... Μόνο 161 άτομα από όλους εκείνους επέζησαν».

Στην ερώτηση αν μετά τον πόλεμο επέστρεψε στη Ρόδο, απάντησε ότι κανένας από όσους επέζησαν δεν επέστρεψε στη Ρόδο. Μάλιστα η ίδια δεν την είχε επισκεφτεί μέχρι το 1970. Ήταν τόσο επώδυνο, όπως λέει. Έπρεπε άλλωστε να κυλήσει ο χρόνος...

Επέλεξε να ζήσει στη Νέα Υόρκη, έμαθε αγγλικά παρακολουθώντας νυχτερινά μαθήματα, παντρεύτηκε και απέκτησε έναν γιο. Η Στέλλα Λεβί, όπως ομολογεί, μετά τα στρατόπεδα συγκέντρωσης έγινε άλλος άνθρωπος, όμως έμειναν ανεξίτηλα στη μνήμη της χαραγμένα όσα έζησε στη Ρόδο. Θυμάται τους ανθρώπους της, τις περιοχές όπου ζούσαν, τι συζητούσαν, τι φορούσαν ακόμα και τι έτρωγαν...

Και καταλήγει λέγοντας: «Η Ρόδος παραμένει ζωντανή στη μνήμη μου σαν να έφυγα χτες ενώ αυτό έγινε πριν από 75 χρόνια»!

ΠΗΓΗ: RODIAKI.gr, 17.11.2019

Phoca PDF